

ČESKÁ REPUBLIKA

Okresní soud v Táboře
dne 19. 4. 2003
Okresní soud v Táboře
dne 19. 4. 2003

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Táboře rozhodl předsedou senátu JUDr. Alešem Zezulou jako samosoudcem v právní věci žalobce obce [redacted] se sídlem [redacted] právně zast. [redacted] proti žalovaným 1) [redacted] právně zast. [redacted] a 2) [redacted] [redacted] o povinnost odstranit vady díla,

t a k t o :

I. Žaloba, dle které by byla prvnímu žalovanému uložena povinnost bezplatně ve lhůtě do 180 dnů od právní moci rozsudku opravit vady díla – čistírny odpadních vod v obci [redacted] vybudovaného podle smlouvy o dílo č. 25/1996 ze dne 20.3.1996, projevující se za zakolmatováním filtračních těles, neprotékáním odpadních vod těmito tělesy, odtékáním odpadních vod zkratovou cestou a v konečném důsledku nevyčištění odpadních vod, které do čistírny odpadních vod přitékají, a to vybudováním aktivní čistírny odpadních vod s maximálním využitím stávajícího díla dle opraveného projektu druhého žalovaného tak, aby čistírna odpadních vod byla plně funkční, **s e z a m í t á .**

II. Žaloba, dle které by byla druhému žalovanému uložena povinnost bezplatně ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku opravit vady díla – projektu čistírny odpadních vod v obci [redacted] podle smlouvy o dílo č. 11/95 ze dne 21.3.1995, projevující se při provozu zakolmatováním filtračních těles, neprotékáním odpadních vod těmito tělesy, odtékáním odpadních vod zkratovou cestou a v konečném důsledku nevyčištěním odpadních vod, které do čistírny odpadních vod přitékají, a to vyprojektováním aktivní čistírny odpadních vod s maximálním využitím stávajícího díla tak, aby čistírna odpadních vod byla plně funkční, **s e z a m í t á .**

III. Prvnímu žalovanému se ve vztahu k žalobci **nepřiznává** právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

IV. Druhý žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

V. Žalobce **je povinen** zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře zálohované náklady řízení ve výši 31.210,- Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Poplatky předepsány pod pol. FD 251-50/05
dne 1.6. května 2003

Žalobou ze dne 23.12.1999 ve znění v průběhu řízení soudem odsouhlasených změn a doplnění se žalobce domáhal vůči prvnímu žalovanému rozsudečně povinnosti bezplatně opravit do 180 dnů od právní moci rozsudku vady díla – čistírny odpadních vod v obci [redacted] projevující v nefunkčnosti díla, a to způsobem, který je specifikován ve výroku tohoto rozsudku; vůči druhému žalovanému žaloval na splnění povinnosti bezplatně opravit vady projektu díla – čistírny odpadních vod v obci [redacted] při stanovení lhůty 30 dnů pro vyprojektování aktivní čistírny odpadních vod s maximálním využitím stávajícího díla tak, aby dílo plně fungovalo.

K rozhodujícím skutečnostem žaloby žalobce poukazyval na existenci smlouvy o dílo, uzavřené dne 21.3.1995 s druhým žalovaným, a smlouvy o dílo ze dne 20.3.1996 sjednané s prvním žalovaným. Předmětem díla druhého žalovaného bylo vypracování projektu stavby – kanalizace a čistírny odpadních vod v obci [redacted] zatímco druhý žalovaný se zavázal dle projektu druhého žalovaného dílo zhotovit. Dne 1.7.1997 došlo k převzetí stavby a dne 22.9.1997 bylo vydáno Okresním úřadem v [redacted] rozhodnutí o povolení užívání stavby. V prvním čtvrtletí roku 1998 byla při zkušebním provozu zjištěna nefunkčnost čistírny odpadních vod a dne 5.3.1998 proběhlo na Obecním úřadě ve [redacted] první jednání, jehož cílem bylo zprovoznění díla. Ani další jednání nevedlo k nápravě, takže žalobce uplatnil u prvního žalovaného dopisy ze dne 11.5.1998, 17.8.1998 a 2.11.1998 právo z titulu odpovědnosti za vady díla. Oba žalovaní tuto odpovědnost odmítli a k obnovení funkcí čistírny odpadních vod nedošlo. Žalobce je přesvědčen, že jsou splněny podmínky pro uplatnění nároku, protože z odborného posouzení jednoznačně plyne, že použitý filtr není pro nevhodnost filtračního materiálu funkční, byť bylo postupováno dle projektované dokumentace. První žalovaný měl nevhodnost použitého filtru zjistit při vynaložení příslušné odborné péče, tudíž se nemůže dovolávat ustanovení § 561 obchodního zákoníku. Druhý žalovaný odpovídá za vzniklé vady díla podle § 580 obchodního zákoníku, neboť provedení díla neodpovídá výsledku určenému smlouvou.

První žalovaný se bránil tím, že smluvní vztah se žalobcem vznikl na základě výsledků vyhlášeného výběrového řízení. Podmínkou výběrového řízení bylo použití určitého typu čistírny odpadních vod včetně osazení zemním filtrem značky Cinis na základě projektové dokumentace. První žalovaný stavbu čistírny provedl řádně, takže došlo ke kolaudaci stavby. Následné uplatnění reklamace filtru značky Cinis u subdodavatele skončila výsledkem, že filtrační materiál splňuje kritéria patentu č. [redacted]. První žalovaný se pak domnívá, že jako zhotovitel vynaložil veškerou odbornou péči a nevhodnost věcí

použitých při provádění díla nebyl schopen zjistit, neboť je stavební firmou bez specializace v oblasti vodohospodářské či chemické.

Rovněž druhý žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby. Argumentoval tím, že náplň filtru Cinis podléhá patentové ochraně a s ohledem na tuto skutečnost není předmětem projektového řešení. Projektová dokumentace byla v dané věci zpracována v souladu s příslušnými technickými a právními podklady.

Geneze pro rozhodnutí soudu ve věci samé podstatných skutečností tak, jak vyplynuly z rozsáhlého dokazování, je následující:

Na podkladě smluv uzavřených s druhým žalovaným ze dne 22.3.1994 pod č. [REDAKCE] a ze dne 21.3.1995 č. [REDAKCE] zpracoval projektant příslušnou dokumentaci, která respektuje požadavek investora zpracovat projekt čistírny odpadních vod na bázi technologie zemního filtru značky Cinis. Smluvní strany podřídily svůj právní vztah režimu obchodního zákoníku. Obec [REDAKCE] vyhlásila v roce 1995 výběrové řízení na provedení stavby čistírny odpadních vod. Zájemci byli vázáni zhotovením díla podle projektové dokumentace zpracované druhým žalovaným. Na veřejnou soutěž reagoval svojí nabídkou první žalovaný, který respektoval, že stavba bude zahrnovat zemní filtr značky Cinis. Dopisem ze dne 17.1.1996 starosta obce [REDAKCE] oznámil prvnímu žalovanému, že nabídka jmenovaného zájemce byla vyhodnocena jako nejvýhodnější.

Na výsledek výběrového řízení navazovalo uzavření smlouvy o dílo mezi objednatelem – žalobcem a zhotovitelem – prvním žalovaným. Smlouva byla sjednána v písemné podobě dne 20.3.1996 pod č. [REDAKCE] a svůj vztah účastníci shodně jako v případě druhého žalovaného podrobili režimu obchodního zákoníku. Zhotovitel se zavázal provést pro žalobce dodávku stavby „[REDAKCE] – kanalizace a čistírna odpadních vod“ dle projektu zpracovaného druhým žalovaným v srpnu 1995. Projektová dokumentace se stala přílohou smlouvy o dílo a tvořila její nedílnou součást, shodně jako územní rozhodnutí a stavební povolení. Na rozdíl od smlouvy o dílo s druhým žalovaným ujednali žalobce a první žalovaný záruku; záruční dobu dohodli na 42 měsíců, s tím, že u použitých výrobků autorizovaných výrobců platí záruční doby poskytované těmito výrobci. Záruční lhůty začínají dnem ukončení převjímacího řízení.

Důkazně provedená fotodokumentace poskytla představu o průběhu provádění stavby čistírny odpadních vod. Dílo bylo nepochybně dokončeno a bez zjevných vad a nedodělků žalobcem převzato do zkušebního provozu s odkazem na zápis o odevzdání a převzetí díla ze dne 10.7.1997 a na písemný protokol z kolaudačního řízení ze dne 20.8.1997. Dne 5.3.1998 proběhlo na Obecním úřadě ve [REDAKCE] jednání za účasti obou žalovaných, kterým bylo oznámeno, že filtr čistírny odpadních vod byl zatopen a důsledkem je snížený hydraulický výkon čistírny. Dohodnuty byly při jednání konkrétní úkony účastníků, směřující k obnovení funkce čistírny. Situace se opakovala dne 16.4.1998, kdy byl pořízen z kontrolního dne na čistírně odpadních vod ve [REDAKCE] další zápis.

Ve vztahu k prvnímu žalovanému uplatnil žalobce písemné reklamace poprvé dne 11.5.1998, následně dne 17.8.1998 a dne 2.11.1998. Jako závadu označil nefunkční zemní filtr. Ve vztahu k druhému žalovanému byly vady uplatněny písemně dne 23.12.1998. Žalobce tehdy druhému žalovanému oznámil, že jím projektovaná čistička odpadních vod je

zcela nefunkční, přestože celá stavba byla provedena dle projektu a bez závad. Projektant byl vyzván k odstranění neupřesněné vady projektu.

První žalovaný listinami prokázal skutečnost, že vadu díla vytkl subdodavatelské společnosti [REDAKCE]. Odpovědí subdodavatele ze dne 10.12.1998 bylo, že testovaný filtrační materiál je náchylný ke kolmataci v závislosti na čase a přivedeném substrátu, stejně jako ostatní anorganické neprané filtrační materiály. Z hlediska fyzikálně chemického se nejedná o žádnou anomálii. Provozovateli čistírny bylo doporučeno, aby zamezil třeba i krátkodobému přetížení filtru. Reklamace z titulu odpovědnosti za vadu díla nebyla společností [REDAKCE] uznána, protože filtry byly provedeny v souladu se schválenou projektovou dokumentací. Odborné posouzení si nechal subdodavatel provést Výzkumným ústavem vodohospodářským v Praze v termínu od května do října 1998.

Dokazování bylo doplněno o materiály odborné povahy (monografie „Malé čistírny odpadních vod“ vydaná Ministerstvem zemědělství České republiky, projektová dokumentace druhého žalovaného, znalecké posouzení čistírny odpadních vod v obci Skalice provedené Výzkumným ústavem vodohospodářským TGM Praha v říjnu 1999, předchozí posouzení stejným ústavem k činnosti zemního filtru s náplní Cinis na předmětné čistírně z října 1998, svědecký výslech [REDAKCE] která se podílela na odborném posuzování čistírny odpadních vod ve [REDAKCE] zejména však dle soudem zadaných úkolů podané znalecké posudky [REDAKCE] znalce v oboru vodního hospodářství (čistota vod, specializace stokování) č. [REDAKCE] z dubna 2001 a Výzkumného ústavu vodohospodářského T.G. Masaryka v Praze č. [REDAKCE]).

Pro potřeby právního vyhodnocení sporu účastníků je významné, že si objednatel formou veřejné soutěže ve znění soutěžních podmínek a výzvy zájemcům o veřejnou zakázku k podání nabídky ze dne 15.11.1995 vymínil zhotovení díla na základě již vypracované projektové dokumentace. Tyto soutěžní podmínky první žalovaný splnil, takže byl vybrán pro zhotovení stavby na základě uzavřené smlouvy o dílo. Dohodnutá záruka za jakost přitom neobsahuje žádné podrobnější jednostranné či dvoustranné prohlášení, kterým by se zhotovitel zavazoval k odpovědnosti za vady díla vzniklé po předání stavby (srov. ust. § 560 odst. 2 věta před středníkem, odst. 3 obchodního zákoníku). Záruka se tak omezila pouze na prodloužení lhůty pro uplatnění nároků z titulu odpovědnosti za vady (42 měsíců). Je pak bezpečně prokázáno, že v okamžiku předání díla prvním žalovaným nebyly žádné vady čistírny odpadních vod zjištěny, alespoň ne takové, které byly později objednatelem prvním žalovanému vytčeny. Rozhodným dnem předání díla je dle zápisu o odevzdání a převzetí díla den 10.7.1997, kdy bylo převjímací řízení skončeno. Bezvadnému provedení díla prvním žalovaným odpovídá i úspěšná kolaudace stavby a závěry znaleckých posudků opatřených soudem v tomto řízení, ať již prvního znaleckého posudku znalce [REDAKCE] či revizního posudku znaleckého ústavu. Expertizy se shodují v tom, že zhotovitel díla postupoval v souladu s projektem druhého žalovaného. Z uvedeného je soudem dovozen právní závěr, že první žalovaný – zhotovitel nenese odpovědnost za vady, které vznikly v době po předání díla a které v době předání nemohl ani při vynaložení odborné péče zjistit nebo na ně objednatel upozornit - § 560 odst. 1 v návaznosti na ustanovení § 561 obchodního zákoníku. Odpovědnost za vady díla zhotovitele by v daném případě mohla

nastoupit pouze tehdy, jestliže by byly vady způsobeny porušením povinností zhotovitele, což je v posuzované právní věci důkazně vyloučeno (§ 560 odst. 3 obchodního zákoníku). Dlužno však dodat, že ustanovení § 561 obchodního zákoníku je v této právní věci aplikováno analogicky, protože ohledně zemního filtru značky Cinis nešlo o věc předanou k zpracování prvního žalovaného objednatelem, ale jednalo se o subdodávku zajišťovanou zhotovitelem. Žádný důkaz však nepodporuje závěr, že by nefunkčnost čistírny odpadních vod v obci [redacted] byla způsobena jakostí patentované náplně značky Cinis. Znalecký ústav předpokládá, že i po výměně náplně by došlo k novému ucpání zemního filtru a ve shodě s revidovaným znalcem navrhuje nahrazení technologie Cinis klasickou aktivační čistírnou. Tato odborná doporučení ke způsobu odstranění nefunkčnosti díla plně respektuje a přejímá i žalobce, jak tomu nasvědčuje formulace navrhovaných výroků. Soud v tomto bodě zdůrazňuje, že první žalovaný byl veřejnou soutěží podmíněným projektem vázán na technologii čistírny odpadních vod se zemním filtrem značky Cinis. Od projektu se neodchýlil, takže neporušil svoji smluvní povinnost.

V případě prvního žalovaného lze úspěšně pochybovat i o rozsahu žalovaného odstranění závad, protože ve znění žaloby by dle názoru žalobce mělo být technologicky určené dílo fakticky zaměněno za dílo nové, spočívající na jiné technologické bázi – klasickém aktivačním čištění odpadních vod.

Hodnocení sporu mezi žalobcem a druhým žalovaným – projektantem je částečně odlišné. Podle § 562 odst. 2 písm. a) obchodního zákoníku soud nepřiznává objednateli právo z vad díla, jestliže objednatel neoznámí vady díla bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistí. Ohledně stejné nefunkčnosti čistírny v důsledku zakolmatování filtrů značky Cinis se žalobce – objednatel choval v otázce uplatnění práv z titulu odpovědnosti za vady díla odlišně, aniž by k tomu byl jakýkoliv důvod. K tzv. zatopení filtru došlo zhruba jeden měsíc před dnem 5.3.1998, jak je dáno zápisem z jednání na Obecním úřadu ve [redacted]. Ze zápisu přitom v souladu s tvrzeními žalobce není doložen určitý úkon objednatele, spočívající v oznámení konkrétní vady projektu čistírny a uplatnění práva z titulu odpovědnosti druhého žalovaného. Vadu díla tedy objednatel zjistil v únoru 1998 a v záruční době, která v případě druhého žalovaného nebyla sjednána či jednostranně prohlášena, uplatnil vadu díla pouze u prvního žalovaného, nejdříve dopisem ze dne 11.5.1998 a následně dne 17.8.1998 a 2.11.1998. Druhému žalovanému – projektantovi byly žalobcem prokazatelně vytknuty vady až 23.12.1998, tedy se zbytečným odkladem poté, co v únoru 1998 skutečnost závad objednatel zjistil. Nelze tak přesvědčivě vysvětlit, proč se v otázce stejné vady díla a uplatnění příslušného práva choval objednatel časově rozdílně vůči prvnímu a druhému žalovanému. Mohl-li uplatnit nároky z odpovědnosti za vady díla u prvního žalovaného již v květnu 1998 (a touto reklamací žalobce v části rozhodující skutečností žaloby argumentuje), nic mu nebránilo v tom, aby v téže lhůtě uplatnil právo u druhého žalovaného a ne až o více než šest měsíců později oproti květnu 1998. Vedle tohoto důvodu, který vede k zamítnutí žaloby proti druhému žalovanému, stojí i odborný závěr znaleckého ústavu, že projektant v době vypracovávání díla vycházel a jednal v souladu s tehdejšími doporučeními Výzkumného ústavu vodohospodářského v Praze, pokud jde o aplikaci technologie zemního filtru značky Cinis. Názory na použití této technologie později doznaly změn a ústav teprve nyní sděluje, že pro případ obce [redacted] jsou některé zásady doporučení chybné. Současné hodnocení je takové, že náplň značky Cinis je pro danou lokalitu nevhodná, což v době

zpracování projektu (v r. 1996) nebylo a nemohlo být projektantovi známo. Druhý žalovaný pak nemohl nevhodnost doporučujících stanovisek ústavu k datu vyhotovení projektu zjistit ani při vynaložení spravedlivě požadované odborné péče. Jde zároveň o další důvod, který směřuje k zamítnutí žaloby.

Žalobce se v rámci smluvních vztahů k oběma žalovaným dostal do situace, kterou sice nezavinil, ale zároveň nelze jeho nároky vůči zhotovitelům považovat za právně opodstatněné. Nefunkčnost pro obec nepochybně potřebné čistírny odpadních vod není způsobena prokazatelně porušením smluvních povinností zhotovitelů, avšak nezdařilý výsledek díla s velkou pravděpodobností dle závěrů znaleckých posudků nezavinila ani třetí osoba. Žalobce je tak postižen rizikem aplikace nové, v uvažované době nepříliš provozně odzkoušené technologie čištění vody zemním filtrem značky Cinis. Doporučující stanoviska odborníků pro použití této technologie není možno pro daný případ brát jako závazné pokyny, na straně druhé však soudobé poznatky neumožňují přijmout závěr, že by první či druhý žalovaný v době zhotovení díla nevynaložili dostatečnou odbornou péči v rámci svého smluvního úkolu. Veškeré tyto úvahy přispívají k dovození důvodů hodných zvláštního zřetele pro nepřiznání práva ve sporu úspěšnému prvnímu žalovanému na náhradu nákladů řízení. Využití výjimečného ust. § 150 o.s.ř. zcela ob stojí, neboť zkoumaný případ je svým rozsahem a důsledky specifickým sporem. U druhého žalovaného není nutno rozhodovat podle § 150 o.s.ř., protože tomuto účastníku žádné účelně vynaložené náklady řízení nevznikly a právo na jejich náhradu podle § 142 odst. 1 o.s.ř. nemá.

Státem zálohované náklady řízení je dle výsledku sporu povinen žalobce zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Táboře. Jde o náklady spojené s podáním znaleckých posudků [redacted] a Výzkumného ústavu vodohospodářského v Praze. Prvně jmenovanému znalci bylo usnesením soudu ze dne 16.5.2001, čj. 6C 9/2000-98 přiznáno znalečné ve výši 17.630,- Kč, později po provedení místního ohledání doplnění znaleckého posudku další znalečné ve výši 5.780,- Kč (usnesení ze dne 15.3.2002, čj. 6C 9/2000-134). Znaleckému ústavu soud přiznal znalečné v částce 17.800,- Kč (usnesení ze dne 31.7.2000, čj. 6C 9/2000-150). Veškeré znalečné bylo zálohováno státem, takže součet tvoří částku ve výroku článku V. tohoto rozsudku, k jejímuž zaplacení je podle § 148 odst. 1 o.s.ř. zavázán žalobce.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doručení k soudu podepsanému, ve trojím vyhotovení písemného podání. O včas uplatněném odvolání by rozhodoval Krajský soud v Českých Budějovicích.

Pravomocný rozsudek je na návrh oprávněné osoby soudem vykonatelný pro případ, že by dobrovolně nebyla splněna povinnost výrokiem rozsudkem uložená.

V Táboře dne 30. září 2002

JUDr. Aleš Zezula
soudce

